

Szerkezeti átalakítások, bérletstruktúra változásai, partner-kapcsolatok bővítése

A Matáv Szimfonikus Zenekar és Zeneház április 25-i sajtótájékoztatója

Dr. Bolvári-Takács Gábor, a Matáv Szimfonikus Zenekar ügyvezető igazgatója elmondta, hogy a zenekar háttérét biztosító Távközlési Zenei Alapítvány 10 éve működik a Matáv Rt. kizárólagos fenntartásában. 1992-ben vette át a Matáv másik két társintézménytől – a Magyar Postától és az Antenna Hungáriától – az akkori Magyar Posta Szimfonikus Zenekarának működtetését. Az elmúlt évtized számos változást hozott a zenekar életében: arculata átalakult, művészi színvonala jelentős mértékben fejlődött. Ez alatt az idő alatt a zenekar élvezhette mindazon előnyöket, melyek a kötetlenebb (nem állami) gazdálkodásból fakadtak: a fenntartó meghatározta a minőségi arculatváltást, amihez biztosította a szükséges anyagi feltételeket. Ez az együttműködés egészen a múlt évig nagyobb fennakadások nélkül működött. Ekkor azonban a távközlé-

si piac liberalizációja új helyzet elé állította a fenntartót, melynek következtében csökkeneniük kellett a zenekar számára nyújtott anyagi támogatást. A Matáv vezetői úgy gondolták, hogy a kiszámítható jövő megtervezésének érdekében a szükséges lépéseket már 2002-ben megteszik. Hosszas egyeztető folyamat és egyeztető munka után a zenekar támogatása a 2001. évi 356 millió forintról 300 millióra csökkent, tehát az inflációval szemben még kevesebb lett a támogatás összege. Az ebből fakadó bevételkiesés következtében az alapítvány saját bevételeivel együtt összesen 386 millió forinttal gazdálkodhat 2002-ben, ami 100 millió forinttal kevesebb az elmúlt évi működési költségnél. A zenekar művészeti vezetése és ügyvezetése az új helyzethez alkalmazkodva új programot készített, amelyben az eddigi értékek megtartása mellett a minél takaré-

kosabb megvalósításra törekszik. Az átalakítás keretében a 89 zenekari státusszal működő Matáv Szimfonikus Zenekarból 17 tagot elbocsátottak, így az együttes 72 fővel dolgozik tovább. Elbocsátások történtek továbbá az adminisztrációban, valamint minimalizálták a dologi kiadásokat is. Az újonnan kialakított zenekari struktúra lehetővé teszi, hogy az együttes továbbra is szimfonikus zenekarként működjön. A jövedelmek valamelyest emelkedtek, mert olyan megoldásokat kellett találni, amelyek az államnak fizetendő járulékokat csökkentik és így több fizethető ki a zenekari tagoknak. A vezetés tudatában van annak, hogy milyen nehéz helyzet elé állítja az elbocsátott tagokat, de a zenekar színvonalas továbbműködése érdekében ezt a lépést meg kellett tennie. Valamennyi elbocsátott kollégától közös meggyezéssel váltak meg, akik olyan juttatá-

Búcsú Vasadi Balogh Lajostól

Elhunyt dr. Vasadi Balogh Lajos. Lezártult egy hosszú és sokoldalú életút, amely a zene világában karmesterként, zongora- és orgonaművészként eltöltött évtizedeket takar. Zeneszerzőként írt operát, szimfonikus és kamarazenét, kantátát, versenyművet. Otthonosan mozgott a tudomány és a művészet más területein is. Mégis most, amikor a Matáv Szimfonikus Zenekar nevében búcsúztatom, életútjának elsősorban azon szakaszára irányítom a figyelmet, amelyet a jogelőd Postás Zenekarban töltött. Ez nem pusztán udvariassági gesztus: a karnagy úr 25 éven át látta el a zenekar vezetését, s mint ilyen, ő a leghosszabb ideig működött zeneigazgató.

Budapesten született 1921-ben. Tanulmányait a Nemzeti Zenedében és a Zeneakadémián végezte. Előadóművészként 1944-ben lépett először színpadra. Több mint tíz éven át pedagógusként dolgozott, majd művészi munkássága vezetői feladatokkal párosulva teljessé vált ki. 1953-tól a Mávag Művészegyüttes vezetője, később évekig az Operaház karmestere. 1958-ban veszi át a Postás Szimfonikus Zenekar irányítását, mint zeneigazgató. 37 éves volt ekkor.

Mit talált itt? Meglehetősen bizonytalanságot, pedig a Postás Zenekar 1957-ben már fennállásának fél évszázados évfordulóját ünnepelte. A II. világháború utáni évek azonban alaposan próbára teszik a muzsikusokat. A zenekar 1950-ben a furcsán értelmezett takarékoság és a helytelen kultúrpolitika következtében majdnem teljesen megszűnik, de egy év múlva szerencsére ismét folytathatja munkáját. A művészi irányítást helyettes karnagyok végzik, a szervezőmunkát nem segítik az 1956-os forradalom politikai következményei sem. Nehéz és bizonytalan esztendőket után veszi át Vasadi Balogh Lajos a Zenekar vezetését. Működése idején megszilárdul az együttes helyzete. Újra megszorodnak a belföldi szereplések, a bérletek elővételben elkelnek. A külföldi turnék, hangversenykörutak a határainkon túl is ismertté teszik a muzsikusokat. Az együttes bekapcsolódik az Országos Filharmonia hálózatába, megindulnak az ifjúsági hangversenyek.

A végzett munkát elismerések követik: Vasadi Balogh Lajost 1966-ban főzeneigazgatói ranggal, 1979-ben Érdemes Művész címmel tüntetik ki. De a legnagyobb elisme-

rés számára maga a zenekar. Az ő alapozó és szervező munkájának köszönhető, hogy az együttes később a Magyar Posta Szimfonikus Zenekaraként Lukács Ervinnel, majd Medveczky Ádámmal arathat további sikereket. Ez a folyamat vezetett a Matáv Szimfonikus Zenekar léttrejöttéhez.

1997-ben a zenekar, fennállásának 90. évfordulóján négy ünnepi előadást tartott. Ezen a három korábbi és a jelenlegi művészeti vezető, Ligeti András dirigált. Vasadi Balogh Lajos, Liszt Ferenc műveinek interpretálásával, ekkor vezényelte utóljára a Matáv Szimfonikusokat. A színpadtól három évvel később búcsúzott, önálló zongoraesttel.

A sors kiszámíthatatlan. A Muzsika című lapban nemrég még *Gratulálunk* címmel olvashattuk Vasadi Balogh Lajos 80. születésnapjának köszöntését, s most ugyanez a szöveg *Búcsúunk* felirattal jelent meg. Búcsúunk tehát, de tudjuk, hogy a karnagy úr mindaddig velünk marad, amíg gazdag életművének elemei körülöttünk vannak.

Nyugodjon békében!

Bolvári-Takács Gábor

(Elhangzott 2002. június 10-én, dr. Vasadi Balogh Lajos búcsúztatásán, a Farkasréti temetőben.)

sokban részesültek, melyek némileg enyhítik kárukat. A zenekari vezetés az új költségvetési program keretében fokozottabban törekszik más, eddig ki nem használt bevételi források bevonására, melyben ezúttal szerepet juttatnak az állami források igénybe vételének is. Mindezek ellenére a Matáv költségvetéséből – az általa finanszírozott egyéb területek mellett – még mindig igen jelentős összeget fordít szimfonikus zenekarának fenntartására, ami azt bizonyítja, hogy hosszú távon gondolkodik és szüksége van egy állandóan színvonalas produkciókat nyújtó zenekar fenntartására, amely idén ünnepli fennállásának 95. évfordulóját.

A következő évad bérleteiről, koncertjeiről és vendégművészeiről Ligeti András tájékoztatta a sajtó képviselőit. Elmondta, hogy a Zeneakadémiára szóló bérletek száma négyről háromra, valamint az egy bérleten belüli hangversenyek száma hatról ötre csökkent. Három – egyéb helyszíneken felhangzó – koncertre szól az MTA Koraesti bérlet, az MTA Kamarabérlet, valamint a Nemzeti Múzeum Kamarabérlete. Az egyes bérleteken belül található koncertek közül kettő megtalálható a zenekar más bérletkonstrukciójában is. Ezeket a korlátozásokat a zeneigazgató egyrészt azzal indokolta, hogy az együttes sokszor sajnálja, ha egy jól sikerült hangverseny után nem játszhatja el többször a jól előadott műveket, másrészt pedig a közönségnek is könnyebb lesz a választás. Ligeti András ugyanakkor nem tagadta, hogy a repertoár összetételét érintő műsorkorlátozási intézkedéseknek pénzügyi okai is vannak.

A Matáv Szimfonikus Zenekar elvállalta, hogy közreműködik a következő Szigeti József Nemzetközi Hegedűversenyének zenekari döntőjében. Csakúgy, mint a Liszt Ferenc Nemzetközi Zongoraversenyen, ezen a fórumon is jelezni kívánja, hogy felelősséggel viseltetik a fiatal tehetségek iránt, akikkel együtt működve nagy szerepet kíván vállalni a tapasztalat-átadásban. A jövő évadra külön hangversenyt terveznek, melyen a hegedűverseny és a legutóbbi Magyar Televízió Nemzetközi Karmesterversenynek győzteseit együtt léptetnék föl.

A zenekar vezetése az új bevételi források kihasználása érdekében erősítette partnerkapcsolatait: a zenekar új bérlettel kapcsolódik a Magyar Nemzeti Múzeum fennállásának 200. évfordulóját megünnepelő programokhoz, öt éves közszolgálati szerződést írt alá a Ferencvárosi Önkormányzattal, amelynek alapján az együttes 2003-tól normatív állami támogatásra válik jogosulttá. Ennek keretében a zenekar állandó fellépője lesz a Ferencvárosi Nyári Játékoknak. Szintén öt éves szerződést kötött a Vajdahunyadvári Nyári Zenei Fesztiválon való közreműködésre és folytatja együttműködését a Francia Intézettel.

Az együttes zeneakadémiai előadásainak száma a következő évadban az eddigiekhez képest kevesebb lesz, ugyanakkor önálló – Matáv Zeneházbéli – bérlet-sorozatot kapott a Benkó Dixieland Band, a Budapest Ragtime Band és a Ghymes Együttes. A Nemzeti Múzeum Kamarabérlet műsorával teljesen megegyező új kamarabérleti sorozatot indítanak, amely az MTA Kamarabérlet elnevezést kapta. Ez – nevével ellentétben – szintén zenekari és zenekar által kísért műveket tar-

talmaz. A szólisták szinte majdnem minden esetben – ezúttal nem anyagi megfontolásból – a zenekar művészei közül kerülnek ki: Környei Zsófia, Dienes Gábor, Gyarmati László, Bársony Péter. Ez utóbbi brácsaszólam-vezető Varga Istvánnal együtt közreműködik Richard Strauss Don Quijotéjának hangszerzőlőinak előadásában is. A Matáv Szimfonikus Zenekar ezzel is azt kívánja megmutatni, hogy tagjai között nem egy olyan található, aki szólistaként is megállja helyét.

Ligeti András az elbocsátásokra visszatérve elmondta, hogy márciusban igen félt attól, hogy a márciusi meghallgatások és annak következményei pszichésen és szakmailag egyaránt megviselik a zenekart. Most nem kis meghatottsággal és büszkeséggel idézte fel, hogy azok a zenészek, akik tudták, hogy néhány nap múlva már nem játszhatnak a zenekarban, a legproblematikusabb időszakban, a Budapesti Tavasz Fesztivál hangversenyein teljes odaadással játszottak, hozzájárulva ezzel a zenekar – Ligeti szerint – legjobban sikerült hangversenyeihez. Elmondta, hogy nem volt más választása, mint elfogadni a megváltozott gazdasági helyzetre visszavezethető létszámcsökkentést. A hetvenkét főre csökkentett létszámú zenekarral ugyanakkor továbbra is lehetőség van színvonalas nagyzenekari koncertek tartására (megfelelő számú kísézővel) és kisebb létszámú együttes igénylő műveket bemutatni.

A megváltozott feltételek mellett a vezetőség megpróbálja az ebből fakadó új helyzetet a zenekar számára a lehető legelőnyösebben kihasználni.

Várkonyi Tamás

Valóban túl az életveszélyen?

Visszatekintés a MATÁV Szimfonikus Zenekarnál lezajlott létszámcsökkentésre

A 2001 nyara óta eltelt időben a MATÁV Szimfonikus Zenekar érdekképviselője bebizonyította: ésszerű érvekkel meg lehetett akadályozni a zenekar megfelelőzésére irányuló törekvéseket.

Tudom, az érdeklődők számára csalódás lesz a következő néhány mondat elolvasása, de én eddig sem akartam, és ezután sem akarok személyeskedni, vádaskodni, ezért semmilyen bizonyíthatatlan feltételezésről, a létszámleépítés sokak által vélt háttéréről nem kívánok írni. Úgy hiszem: a jövő érdekében mindig célszerű feláldozni a „jól odamondás” pillanatnyi dicsőségét.

Azt gondolom: kizárólag az eredmény igazolja valamely munka sikerességét. Az eredmény pedig ez: **a 49-es zenekari létszámot tartalmazó igazgatói terv helyett ma a MATÁV Szimfonikus Zenekar 72 főállású zenekari tagból áll.**

Sajnos, minden igyekezetünk ellenére meg kellett válnunk 14 kollégánktól. Közülük öten szakmai, vagy előnyügdíjba mentek, ketten pedig szülő nők helyén,

egy ideig továbbra is velünk dolgoznak. A maradék hét kolléga helyzete a legnehezebb, hiszen ők az utcára kerültek, 3 havi végkielégítéssel kaptak csak többet, mint amit a törvények előírnak.

A következőkben az eltelt időszak néhány, általam fontosnak tartott tényét írom le időrendben:

1. A Távközlési Zenei Alapítvány Kuratóriumának elnöke – amikor bejelentet-